

CUPRINS

PARTEA GENERALĂ. PERSOANE	1
FIȘA NR. 1. APLICAREA LEGII CIVILE ÎN TIMP	3
I. PRINCIPII CARE GUVERNEAZĂ APLICAREA LEGII CIVILE, ÎN GENERAL	3
1. Principiul neretroactivității legii civile	3
2. Principiul aplicării imediate a legii civile noi	4
II. APLICAREA ÎN TIMP A CODULUI CIVIL DIN 2009	4
1. Legea aplicabilă actului juridic civil	4
2. Legea aplicabilă prescripției extinctive și decăderii	6
3. Legea aplicabilă accesiunii, uzucapiunii și posesiei	7
3.1. Accesiunea	7
3.2. Uzucapiunea	7
3.3. Posesia	8
4. Legea aplicabilă dezmembrămintelor dreptului de proprietate privată	8
4.1. Dreptul de superficie	8
4.2. Dreptul de uzufruct, dreptul de uz și dreptul de abitație	8
4.3. Dreptul de servitute	9
5. Legea aplicabilă faptelor juridice licite ca izvoare de obligații	9
6. Legea aplicabilă în materia faptelor ilicite ca izvoare de obligații	9
7. Legea aplicabilă în materie de moștenire legală	9
8. Legea aplicabilă în materie de moștenire testamentară	10
9. Legea aplicabilă efectelor viitoare ale altor situații juridice trecute	10
III. ASPECTE PARTICULARE	10
FIȘA NR. 2. RAPORTUL JURIDIC CIVIL	12
I. NOȚIUNEA ȘI CARACTERELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	12
II. IZVOARELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL CONCRET	12
Clasificarea izvoarelor raporturilor juridice civile concrete	12
III. STRUCTURA RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	13
1. Elementele constitutive ale raportului juridic civil	13
2. Conținutul raportului juridic civil	13
2.1. Considerații generale	13
2.2. Dreptul subiectiv civil	14
2.2.1. Noțiune și trăsături juridice	14

2.2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile	14
2.2.2.1. Drepturi subiective civile absolute și drepturi subiective civile relative	14
2.2.2.2. Drepturi subiective civile patrimoniale și drepturi subiective civile nepatrimoniale	15
2.2.2.3. Drepturi subiective civile principale și drepturi subiective civile accesorii	16
2.2.2.4. Drepturi subiective civile pure și simple și drepturi subiective civile afectate de modalități	17
2.2.3. Exercițarea drepturilor subiective civile. Abuzul de drept	17
2.2.3.1. Exercițarea drepturilor subiective civile	17
2.2.3.2. Abuzul de drept	18
2.3. Obligația civilă	18
2.3.1. Noțiuni și trăsături	18
2.3.2. Elementele raportului juridic obligațional	19
2.3.3. Izvoarele obligației civile (art. 1165 C.civ.)	19
2.3.4. Clasificarea obligațiilor civile	20
2.3.4.1. Categoriile de obligații civile, după obiectul lor	20
A. Obligații de a da, obligații de a face și obligații de a nu face	20
B. Obligații pozitive și obligații negative	21
C. Obligații de rezultat și obligații de mijloace	21
2.3.4.2. Categoriile de obligații civile, după sancțiune	22
2.3.4.3. Categoriile de obligații civile, după gradul de opozabilitate	23
2.3.4.4. Categoriile de obligații civile, după complexitate	23
3. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile	24
3.1. Definiția obiectului raportului juridic civil	24
3.2. Bunurile (art. 535-550 C.civ.)	24
3.2.1. Noțiune. Corelația dintre bunuri și patrimoniu	24
3.2.2. Clasificarea bunurilor	25
3.2.2.1. Bunuri imobile și bunuri mobile	25
3.2.2.2. Bunuri aflate în circuitul civil și bunuri scoase din circuitul civil	27
3.2.2.3. Bunuri fungibile și bunuri nefungibile	27
3.2.2.4. Bunuri consumptibile și bunuri neconsumptibile	28
3.2.2.5. Bunuri divizibile și bunuri indivizibile	29
3.2.2.6. Bunuri principale și bunuri accesorii	29
3.2.2.7. Bunuri frugifere și bunuri nefrugifere	30
3.2.2.8. Bunuri corporale și bunuri incorporale	31
3.2.2.9. Bunuri sesizabile și bunuri insesizabile	32
3.2.2.10. Bunuri din domeniul public și bunuri din domeniul privat	32

4. Subiectele (părțile) raportului juridic civil	33
4.1. Categoriile subiectelor de drept civil	33
4.2. Determinarea, pluralitatea și schimbarea subiectelor raportului juridic civil	33
4.2.1. Determinarea subiectelor raportului juridic civil	33
4.2.2. Pluralitatea subiectelor raportului juridic civil	33
4.2.2.1. <i>Precizări prealabile</i>	33
4.2.2.2. <i>Pluralitatea subiectelor în raporturile reale</i>	34
4.2.2.3. <i>Pluralitatea subiectelor în raporturile obligaționale (de creanță)</i>	34
<i>Comparație între obligația solidară și obligația indivizibilă</i>	35
4.2.3. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil	36
4.2.3.1. <i>Precizări introductive</i>	36
4.2.3.2. <i>Schimbarea persoanei subiectului activ</i>	36
4.2.3.3. <i>Schimbarea persoanei subiectului pasiv</i>	37
FIȘA NR. 3. ACTUL JURIDIC CIVIL. CONTRACTUL – IZVOR DE OBLIGAȚII	39
PARTEA I. ACTUL JURIDIC CIVIL, CA IZVOR DE OBLIGAȚII	39
I. CONSIDERAȚII GENERALE	39
II. CLASIFICAREA ACTELOR JURIDICE CIVILE	39
1. Acte juridice civile unilaterale, acte juridice civile bilaterale și acte juridice civile plurilaterale	39
2. Acte juridice civile cu titlu oneros și acte juridice civile cu titlu gratuit	41
3. Acte juridice civile constitutive, acte juridice civile translativă și acte juridice civile declarative	42
4. Acte juridice civile de conservare, acte juridice civile de administrare și acte juridice civile de dispoziție	43
5. Acte juridice civile consensuale, acte juridice civile solemne (formale) și acte juridice civile reale	44
6. Acte juridice civile patrimoniale și acte juridice civile nepatrimoniale	45
7. Acte juridice civile cu executare dintr-o dată (<i>uno actu</i>) și acte juridice civile cu executare succesivă	46
8. Acte juridice civile principale și acte juridice civile accesorii	46
9. Acte juridice civile strict personale și acte juridice civile care pot fi încheiate și prin reprezentant	47
10. Acte juridice civile între vii (<i>inter vivos</i>) și acte juridice civile pentru cauză de moarte (<i>mortis causa</i>)	47
11. Acte juridice civile subiective și acte juridice civile condiție	48
12. Acte juridice civile pure și simple și acte juridice civile afectate de modalități	48
13. Acte juridice civile cauzale și acte juridice civile abstracte	49

14. Acte juridice civile numite (tipice) și acte juridice civile nenumite (atipice)	49
15. Aspecte particulare	50
III. CONDIȚIILE ACTULUI JURIDIC CIVIL	51
1. Noțiunea și clasificarea condițiilor actului juridic civil	51
1.1. Noțiune	51
1.2. Clasificare	51
2. Capacitatea de a încheia actul juridic civil	51
2.1. Noțiunea de capacitate	51
2.2. Regula (principiul) capacității de a încheia acte juridice	52
3. Consimțământul	53
3.1. Noțiune și aspecte generale	53
3.2. Corelația dintre consimțământ și voința juridică. Principiile voinței juridice	54
3.2.1. Precizări introductive	54
3.2.2. Principiile voinței juridice	55
3.2.2.1. <i>Principiul libertății de voință</i>	55
3.2.2.2. <i>Principiul voinței reale</i>	56
3.3. Cerințele valabilității consimțământului	56
3.3.1. Enumerarea condițiilor	56
3.3.2. Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu discernământ	57
3.3.3. Consimțământul să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice	57
3.3.4. Consimțământul să fie liber, adică să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ	58
4. Viciile de consimțământ	58
4.1. Eroarea	58
4.1.1. Noțiune	58
4.1.2. Clasificare	58
4.1.2.1. <i>Eroarea esențială și eroarea neesențială</i>	58
4.1.2.2. <i>Eroarea de fapt și eroarea de drept</i>	59
4.1.2.3. <i>Eroarea scuzabilă și eroarea nescuzabilă</i>	60
4.1.3. Structura erorii	60
4.1.4. Cerințele erorii pentru a fi viciu de consimțământ	61
4.1.5. Sancțiunea în cazul erorii esențiale și scuzabile	61
4.2. Dolul	61
4.2.1. Noțiune	61
4.2.2. Structura dolului	62
4.2.3. Cerința dolului	62
4.2.4. Sancțiunea dolului	63
4.2.5. Proba dolului	63

4.3. Violența	64
4.3.1. Noțiune	64
4.3.2. Clasificarea violenței	64
4.3.2.1. <i>Violența fizică și violența morală</i>	64
4.3.2.2. <i>Amenințarea legitimă și amenințarea nelegitimă</i>	64
4.3.3. Structura violenței	64
4.3.4. Cerințele violenței	65
4.3.5. Sancțiunea violenței	66
4.4. Leziunea	66
4.4.1. Noțiune	66
4.4.2. Structura leziunii	66
4.4.3. Domeniul de aplicare al leziunii	67
4.4.4. Sancțiunea leziunii	68
4.5. Viciile de consimțământ. Tabel comparativ	69
4.6. Aspecte particulare	70
5. Obiectul actului juridic civil	71
5.1. Noțiune	71
Distincție între obiectul actului juridic civil și obiectul obligației	71
5.2. Cerințele valabilității obiectului actului juridic civil	72
5.2.1. Enumerarea cerințelor valabilității obiectului actului juridic civil	72
5.2.2. Obiectul să fie determinat [art. 1225 alin. (2) C.civ.]	72
5.2.3. Obiectul să fie licit [art. 1225 alin. (2), art. 1226 alin. (2) C.civ.]	73
5.2.4. Obiectul să existe	73
5.2.5. Obiectul să fie posibil	74
5.2.6. Obiectul să fie în circuitul civil	74
5.2.7. Obiectul să fie o faptă personală a celui care se obligă	74
5.2.8. Existența autorizației administrative sau judiciare ori a altei cerințe prevăzute de lege	75
5.3. Aspecte particulare	75
6. Cauza (scopul) actului juridic civil	75
6.1. Noțiune	75
6.2. Cerințele valabilității cauzei actului juridic civil	76
6.2.1. Enumerarea cerințelor valabilității cauzei actului juridic civil	76
6.2.2. Cauza să existe	76
6.2.3. Cauza să fie licită	76
6.2.4. Cauza să fie morală	77
6.3. Proba cauzei	77
6.4. Aspecte particulare	77

7. Forma actului juridic civil _____	78
7.1. Considerații generale _____	78
7.1.1. Noțiunea de formă a actului juridic civil _____	78
7.1.2. Principiul consensualismului _____	78
7.1.3. Clasificarea condițiilor de formă ale actului juridic civil _____	79
7.1.3.1. <i>Forma ad validitatem, forma ad probationem și forma pentru opozabilitate față de terți</i> _____	79
7.1.3.2. <i>Forma legală și forma voluntară (convențională)</i> _____	79
7.2. Forma <i>ad validitatem</i> _____	79
7.3. Forma <i>ad probationem</i> _____	81
7.4. Forma pentru opozabilitate față de terți _____	82
7.5. Aspecte particulare _____	83
8. Modalitățile actului juridic civil _____	84
8.1. Termenul _____	84
8.1.1. Noțiune _____	84
8.1.2. Clasificare _____	84
8.1.2.1. <i>Termen suspensiv și termen extinctiv</i> _____	84
8.1.2.2. <i>Termen în favoarea debitorului, termen în favoarea creditorului și termen în favoarea ambelor părți</i> _____	84
8.1.2.3. <i>Termen voluntar (termen convențional), termen legal și termen jurisdicțional</i> _____	85
8.1.2.4. <i>Termen cu scadență certă și termen cu scadență incertă</i> _____	86
8.1.3. Efectele termenului _____	87
8.1.3.1. <i>Precizări introductive</i> _____	87
8.1.3.2. <i>Efectele termenului suspensiv</i> _____	87
8.1.3.3. <i>Efectele termenului extinctiv</i> _____	88
8.1.4. Aspecte particulare _____	88
8.2. Condiția _____	89
8.2.1. Noțiune _____	89
8.2.2. Clasificare _____	89
8.2.2.1. <i>Condiție suspensivă și condiție rezolutorie</i> _____	89
8.2.2.2. <i>Condiție casuală, condiție mixtă și condiție potestativă</i> _____	89
8.2.2.3. <i>Condiție pozitivă și condiție negativă</i> _____	90
8.2.2.4. <i>Condiție posibilă și condiție imposibilă</i> _____	91
8.2.2.5. <i>Condiție licită și morală și condiție ilicită și imorală</i> _____	91
8.2.3. Efectele condiției _____	91
8.2.3.1. <i>Aspecte generale</i> _____	91
8.2.3.2. <i>Efectele condiției suspensive</i> _____	92
8.2.3.3. <i>Efectele condiției rezolutorii</i> _____	93

8.2.4. Comparație între termen și condiție	94
8.3. Sarcina	94
8.3.1. Noțiune	94
8.3.2. Clasificare	94
8.3.3. Efecte	95
8.3.4. Comparație între condiție și sarcină	96
IV. EFECTELE ACTULUI JURIDIC CIVIL	96
1. Considerații generale privind efectele actului juridic civil	96
1.1. Noțiunea de efecte ale actului juridic civil	96
1.2. Determinarea efectelor actului juridic civil	97
1.3. Noțiunea și enumerarea principiilor efectelor actului juridic civil	98
2. Principiile efectelor actului juridic civil	99
2.1. Principiul forței obligatorii (<i>pacta sunt servanda</i>)	99
2.1.1. Noțiune și justificare	99
2.1.2. Excepțiile de la principiul forței obligatorii	99
2.1.2.1. Considerații generale	99
2.1.2.2. Cazuri de restrângere a forței obligatorii	99
2.1.2.3. Cazuri de extindere a forței obligatorii	100
2.1.2.4. Prevederea de către lege a posibilității modificării unilaterale a contractului	101
2.1.2.5. Revizuirea efectelor actelor juridice ca urmare a ruperii echilibrului contractual (impreviziunea) – art. 1271 C.civ.	101
2.1.2.6. Revizuirea condițiilor și a sarcinilor în materia liberalităților (art. 1006-1008 C.civ.)	102
2.1.3. Situații care nu constituie excepții de la principiul forței obligatorii	102
2.2. Irevocabilitatea efectelor actului juridic civil [art. 1270 alin. (2) C.civ.]	103
2.2.1. Noțiune și justificare	103
2.2.2. Excepții de la irevocabilitatea efectelor actului juridic civil	103
2.2.2.1. Considerații generale	103
2.2.2.2. Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile bilaterale sau plurilaterale	104
2.2.2.3. Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile unilaterale	105
2.2.2.4. Denunțarea unilaterală	105
2.2.3. Situații care nu constituie excepții de la irevocabilitate	106
2.3. Principiul relativității efectelor actului juridic civil	106
2.3.1. Noțiune și justificare	106
2.3.2. Principiul relativității și opozabilitatea față de terți a actului juridic	107
2.3.2.1. Corelația dintre relativitate și opozabilitate	107
2.3.2.2. Distincția dintre relativitatea și opozabilitatea față de terți a actului juridic	107

2.3.3. Noțiunile de parte, terț și având-cauză. Categoriile de avânzi-cauză _____	107
2.3.4. Excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic civil _____	109
2.3.4.1. <i>Considerații generale</i> _____	109
2.3.4.2. <i>Categoriile de excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic</i> _____	110
2.3.5. Excepții de la opozabilitatea actului juridic civil _____	111
V. NULITATEA ACTULUI JURIDIC CIVIL _____	111
1. Noțiuni generale _____	111
1.1. Definiția și trăsăturile nulității _____	111
1.2. Funcțiile nulității _____	112
1.3. Delimitarea nulității față de alte sancțiuni de drept civil (alte cauze de ineficacitate) _____	112
1.3.1. Nulitatea și rezoluțiunea _____	112
1.3.2. Nulitatea și rezilierea _____	113
1.3.3. Nulitatea și caducitatea _____	113
1.3.4. Nulitatea și revocarea _____	114
1.3.5. Nulitatea și inopozabilitatea _____	114
1.3.6. Nulitatea și reducțiunea _____	115
1.4. Clasificarea nulităților actului juridic civil _____	116
1.4.1. Nulitatea relativă și nulitatea absolută _____	116
1.4.2. Nulitatea totală și nulitatea parțială _____	116
1.4.3. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală _____	117
1.4.4. Nulități de fond și nulități de formă _____	117
1.4.5. Nulități judiciare și nulități amiabile _____	117
2. Cauzele de nulitate _____	118
2.1. Precizări introductive _____	118
2.2. Cauzele de nulitate absolută _____	118
2.3. Cauzele de nulitate relativă _____	120
3. Regimul juridic al nulității _____	121
3.1. Precizări introductive _____	121
3.2. Regimul juridic al nulității relative _____	121
3.2.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității relative _____	121
3.2.2. Nulitatea relativă poate fi invocată, în principiu, numai de persoana interesată _____	122
3.2.3. Nulitatea relativă este prescriptibilă pe cale de acțiune și, ca regulă, imprescriptibilă pe cale de excepție _____	122
3.2.4. Nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare expresă ori tacită _____	122
3.3. Regimul juridic al nulității absolute _____	124
3.3.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității absolute _____	124
3.3.2. Nulitatea absolută poate fi invocată de oricine are interes, de instanță, de procuror sau de alte organe prevăzute de lege _____	124

3.3.3. Nulitatea absolută este imprescriptibilă _____	124
3.3.4. Nulitatea absolută, în principiu, nu poate fi acoperită prin confirmare _____	125
3.4. Tabel recapitulativ privind regimul juridic al nulității _____	125
4. Efectele nulității _____	126
4.1. Considerații generale _____	126
4.1.1. Noțiunea de efecte ale nulității _____	126
4.1.2. Enumerarea principiilor efectelor nulității _____	127
4.2. Principiul retroactivității efectelor nulității _____	127
4.3. Principiul restabilirii situației anterioare prin restituirea prestațiilor (<i>restitutio in integrum</i>) _____	128
4.3.1. Noțiune și excepții _____	128
4.3.2. Modalități de restituire _____	128
4.3.2.1. <i>Principiile care operează în materia restituirii</i> _____	128
4.3.2.2. <i>Reguli privind restituirea prin echivalent în ipotezele vizate de art. 1641-1646 C.civ.</i> _____	129
4.4. Principiul anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului inițial (<i>resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis</i>) _____	130
4.5. Cazuri care înlătură principiul <i>quod nullum est, nullum producit effectum</i> _____	131
4.5.1. Precizări prealabile _____	131
4.5.2. Conversiunea actului juridic _____	132
4.5.3. <i>Error communis facit ius</i> _____	132
4.5.4. Principiul răspunderii civile delictuale _____	133
5. Aspecte particulare _____	133
PARTEA A II-A. PARTICULARITĂȚI ALE CONTRACTULUI CA IZVOR DE OBLIGAȚII _____	136
I. ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR _____	136
1. Considerații generale _____	136
2. Reguli privind încheierea contractului _____	136
3. Negocierile precontractuale _____	137
4. Oferta de a contracta _____	137
4.1. Considerații generale _____	137
4.2. Cerințele propunerii pentru a constitui o ofertă de a contracta _____	138
4.2.1. Să fie o manifestare de voință reală, neviciată, făcută cu intenția de a produce efecte juridice _____	138
4.2.2. Să fie precisă și completă _____	138
4.3. Clasificarea ofertei _____	138
4.4. Tipologia ofertei de a contracta. Efecte juridice _____	139
4.5. Revocarea ofertei și retragerea ofertei _____	140
4.6. Oferta de a contracta și antecontractul _____	140
5. Acceptarea ofertei _____	141

6. Momentul și locul încheierii contractului (art. 1186 C.civ.)	142
6.1. Momentul încheierii contractului	142
6.2. Locul încheierii contractului	142
II. PACTUL DE OPȚIUNE ȘI PROMISIUNEA DE A CONTRACTA	143
1. Pactul de opțiune (art. 1278 C.civ.)	143
2. Promisiunea de a contracta (art. 1279 C.civ.)	143
III. PARTICULARITĂȚI PRIVIND EFECTELE CONTRACTELOR	144
1. Excepții de la principiul relativității efectelor contractelor	144
1.1. Promisiunea faptei altuia (art. 1283 C.civ.)	145
1.2. Stipulația pentru altul (art. 1284-1288 C.civ.)	145
1.3. Cesiunea contractului (art. 1315-1320 C.civ.)	147
1.3.1. Considerații generale	147
1.3.2. Condițiile cesiunii contractului	147
1.3.3. Efectele cesiunii contractului	148
2. Excepții de la principiul opozabilității efectelor contractului	149
2.1. Simulația (art. 1289-1294 C.civ.)	149
2.1.1. Considerații generale	149
2.1.2. Formele simulației	150
2.1.3. Efectele simulației	151
2.1.3.1. <i>Efecte generale ale simulației</i>	151
2.1.3.2. <i>Efectele simulației în raport de părți și terți</i>	153
2.1.4. Acțiunea în simulație	154
2.1.5. Acțiunea în simulație și acțiunea revocatorie	155
2.2. Creditorii chirografari	156
IV. RISCUL CONTRACTULUI	156
FIȘA NR. 4. PRESCRIȚIA EXTINCTIVĂ	158
I. CONSIDERAȚII GENERALE REFERITOARE LA PRESCRIȚIA EXTINCTIVĂ	158
1. Definiția și reglementarea prescripției extinctive	158
2. Natura juridică a prescripției extinctive	159
3. Efectul prescripției extinctive	159
3.1. Noțiune și consecințe	159
3.2. Principiile efectului prescripției extinctive	160
4. Delimitarea prescripției extinctive de alte instituții	161
4.1. Prescripția extinctivă și uzucapiunea	161
4.2. Prescripția extinctivă și termenul, ca modalitate a actului juridic	161
II. DOMENIUL DE APLICARE AL PRESCRIȚIEI EXTINCTIVE	162
1. Noțiune	162

2. Domeniul prescripției extinctive în cazul drepturilor patrimoniale _____	162
2.1. Prescripția extintivă și drepturile de creață _____	162
2.2. Prescripția extintivă și drepturile reale accesorii _____	163
2.3. Prescripția extintivă și drepturile reale principale _____	163
3. Domeniul prescripției în cadrul drepturilor nepatrimoniale _____	164
3.1. Principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale _____	164
3.2. Excepții de la principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale _____	164
4. Probleme speciale referitoare la domeniul prescripției extinctive _____	165
4.1. Valorificarea dreptului subiectiv civil pe calea excepției (a apărării de fond) _____	165
4.2. Acțiunea în constatare _____	165
4.3. Acțiunile mixte _____	165
4.4. Dualitatea de acțiuni _____	166
4.5. Drepturile potestative (secundare) _____	167
4.6. Acțiunea în repararea (compensarea) prejudiciului moral _____	167
4.7. Acțiunea în restituirea prestațiilor executate în baza unui act juridic civil desființat, desfăcut _____	167
4.8. Acțiunea în restituire întemeiată pe plata nedatorată și alte acțiuni în restituire _____	168
4.9. Acțiunile în materie succesorală _____	168
4.10. Acțiuni în materie de carte funciară _____	170
4.11. Alte acțiuni în justiție _____	172
III. TERMENELE DE PRESCRIPTIE EXTINGTIVĂ _____	172
1. Noțiune și clasificare _____	172
2. Termenul general de prescripție extintivă _____	173
3. Termene speciale de prescripție extintivă _____	174
IV. CURSUL PRESCRIPTIEI EXTINGTIVE _____	175
1. Începutul prescripției extinctive _____	175
1.1. Regula generală privind începutul prescripției extinctive _____	175
1.2. Reguli speciale privind începutul prescripției extinctive _____	175
1.2.1. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea obligației de a da sau de a face _____	175
1.2.2. Ipoteza dreptului la acțiunea în restituirea prestațiilor _____	176
1.2.3. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea prestațiilor succesive _____	176
1.2.4. Ipoteza dreptului la acțiunea în materia asigurărilor contractuale _____	176
1.2.5. Ipoteza dreptului la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită și cazuri asimilate _____	176
1.2.6. Ipoteza dreptului la acțiunea în anularea actului juridic _____	177
1.2.7. Ipoteza dreptului la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente _____	178
1.2.8. Ipoteza dreptului la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse _____	178
1.2.9. Alte reguli speciale privind începutul prescripției extinctive _____	179

2. Suspendarea prescripției extinctive	182
2.1. Noțiune. Justificare	182
2.2. Cauze de suspendare a cursului prescripției extinctive	182
2.2.1. Cauze generale de suspendare a cursului prescripției extinctive (art. 2532 pct. 1-9 C.civ.)	182
2.2.2. Cauze speciale de suspendare a cursului prescripției extinctive	183
2.3. Efectele suspendării prescripției	184
2.3.1. Efectul general	184
2.3.2. Efectul special	184
2.3.3. Beneficiul și extinderea efectului suspendării	184
3. Întreruperea prescripției extinctive	185
3.1. Noțiune. Justificare	185
3.2. Cauzele de întrerupere a prescripției prevăzute de art. 2537 C.civ.	186
3.3. Efectele întreruperii prescripției	188
3.4. Beneficiul și extinderea efectului întreruperii	188
4. Repunerea în termenul de prescripție	189
4.1. Noțiune și justificare	189
4.2. Domeniul repunerii în termenul de prescripție extintivă	189
4.3. Termenul pentru repunerea în termenul de prescripție extintivă	190
4.4. Efectul repunerii în termen	190
V. ÎMPLINIREA PRESCRIPȚIEI EXTINGTIVE	190
1. Precizări prealabile	190
2. Regulile de stabilire a momentului împlinirii prescripției extinctive	191
VI. ASPECTE PARTICULARE	191
FIȘA NR. 5. DECĂDEREA	194
I. NOȚIUNE. CLASIFICAREA TERMENELOR DE DECĂDERE	194
1. Noțiunea de decădere	194
2. Clasificarea termenelor de decădere	194
II. DOMENIUL DE APLICARE AL DECĂDERII	195
III. REGIMUL JURIDIC AL TERMENELOR DE DECĂDERE	196
IV. EFECTELE DECĂDERII	197
V. COMPARAȚIE ÎNTRE PRESCRIPȚIA EXTINGTIVĂ ȘI DECĂDERE	197
VI. ASPECTE PARTICULARE	198

**FIȘA NR. 6. PERSOANA FIZICĂ ȘI PERSOANA JURIDICĂ. PROFESIONISTUL
ȘI ÎNTREPRINDEREA**

ȘI ÎNTREPRINDEREA	199
I. PERSOANA FIZICĂ – CAPACITATEA CIVILĂ	199
1. Considerații generale	199
2. Capacitatea de folosință a persoanei fizice	199
2.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei fizice	199
2.2. Începutul capacității de folosință a persoanei fizice	200
2.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei fizice	200
2.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei fizice	201
2.4.1. Declararea judecătorească a morții (art. 49-57 C.civ.)	201
3. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	202
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de exercițiu a persoanei fizice	202
3.2. Situații juridice privind capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	203
II. PERSOANA JURIDICĂ	205
1. Considerații generale	205
1.1. Noțiune	205
1.2. Elemente constitutive	205
2. Înființarea persoanei juridice	206
2.1. Moduri de înființare (art. 194 C.civ.)	206
2.2. Durata persoanei juridice	206
2.3. Înregistrarea persoanei juridice	206
2.4. Nulitatea persoanei juridice (art. 196-199 C.civ.)	207
2.4.1. Cazurile și regimul juridic al nulității absolute	207
2.4.2. Cazurile și regimul juridic al nulității relative	208
2.4.3. Efectele nulității	208
3. Capacitatea de folosință a persoanei juridice (art. 205-208 C.civ.)	208
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei juridice	208
3.2. Începutul capacității de folosință a persoanei juridice	209
3.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei juridice	209
3.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei juridice	210
4. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice (art. 209-211 C.civ.)	210
4.1. Noțiunea de capacitate de exercițiu a persoanei juridice	210
4.2. Începutul capacității de exercițiu a persoanei juridice	210
4.3. Conținutul capacității de exercițiu a persoanei juridice	210
4.4. Sfârșitul capacității de exercițiu a persoanei juridice	211
5. Funcționarea persoanei juridice	211
5.1. Considerații generale	211
5.2. Acțiunea în anularea actelor emise de organele persoanei juridice	211

5.3. Răspunderea pentru acte juridice (art. 218 C.civ.) _____	212
5.4. Răspunderea pentru fapte juridice _____	213
5.4.1. Persoane juridice de drept privat _____	213
5.4.2. Persoane juridice de drept public _____	213
5.5. Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice (art. 220 C.civ.) _____	213
6. Atribute de identificare a persoanei juridice (art. 225-231 C.civ.) _____	214
7. Reorganizarea persoanei juridice (art. 232-243 C.civ.) _____	215
7.1. Noțiune _____	215
7.2. Moduri de reorganizare _____	215
7.2.1. Fuziunea persoanei juridice _____	215
7.2.2. Divizarea persoanei juridice _____	216
7.2.3. Transformarea persoanei juridice _____	217
7.3. Efecte comune tuturor formelor de reorganizare a persoanei juridice _____	217
7.4. Opoziții împotriva actelor prin care s-a hotărât reorganizarea (art. 243 C.civ.) _____	218
8. Încetarea persoanei juridice (art. 244-251 C.civ.) _____	218
8.1. Enumerarea modurilor de încetare a persoanei juridice _____	218
8.2. Dizolvarea persoanei juridice _____	219
8.2.1. Noțiune _____	219
8.2.2. Cazuri de dizolvare _____	219
8.2.3. Efectele dizolvării _____	219
8.3. Comparație între dizolvare și reorganizare _____	220
8.4. Încetarea anumitor persoane juridice (art. 250 C.civ.) _____	220
8.5. Data încetării personalității juridice (art. 251 C.civ.) _____	221
III. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA _____	221
1. Principiu _____	221
2. Profesionistul _____	221
3. Întreprinderea _____	223
DREPTURI REALE PRINCIPALE _____	227
FIȘA NR. 7. PATRIMONIUL _____	229
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	229
II. ELEMENTELE PATRIMONIULUI _____	229
1. Activul patrimonial _____	229
2. Pasivul patrimonial _____	230
III. CARACTERELE JURIDICE ALE PATRIMONIULUI _____	230
1. Este o universalitate juridică _____	230
2. Orice persoană are un patrimoniu _____	231

3. Este unic _____	231
4. Este divizibil _____	231
5. Este intransmisibil _____	233
IV. FUNCȚIILE PATRIMONIULUI _____	233
1. Constituie garanția comună a creditorilor chirografari _____	233
2. Explică și permite subrogația reală cu titlu universal _____	234
3. Explică și permite transmisiunea universală și transmisiunea cu titlu universal _____	236
FIȘA NR. 8. DREPTUL DE PROPRIETATE _____	237
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	237
II. DREPTUL DE PROPRIETATE PRIVATĂ _____	237
1. Noțiune _____	237
2. Titulari. Obiect. Moduri de dobândire _____	237
3. Conținutul juridic al dreptului de proprietate privată (art. 555 C.civ.) _____	239
3.1. Noțiune. Atributele dreptului de proprietate privată _____	239
3.2. Caracterele juridice ale dreptului de proprietate privată _____	239
4. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată _____	240
4.1. Considerații generale. Categorii de limite _____	240
4.2. Limite legale de interes privat stabilite de Codul civil _____	241
4.2.1. Limite referitoare la folosirea apelor (art. 604-610 C.civ.) _____	241
4.2.2. Picătura streșinii (art. 611 C.civ.) _____	242
4.2.3. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații (art. 612 și art. 613 C.civ.) _____	243
4.2.4. Limite privind vederea asupra proprietății vecinului (art. 614-616 C.civ.) _____	243
4.2.5. Limite referitoare la dreptul de trecere (art. 617-620 C.civ.) _____	244
4.2.5.1. <i>Considerații generale</i> _____	244
4.2.5.2. <i>Caracterele juridice ale dreptului de trecere</i> _____	244
4.2.5.3. <i>Acțiunea în justiție prin care se cere recunoașterea unui drept de trecere</i> _____	244
4.2.5.4. <i>Dreptul la despăgubire. Acțiunea în despăgubire</i> _____	245
A. <i>Considerații generale</i> _____	245
B. <i>Acțiunea în despăgubire</i> _____	245
4.2.5.5. Stingerea dreptului de trecere _____	246
4.2.5.6. Răscumpărarea dreptului de trecere _____	246
4.3. Alte limite legale de interes privat/public stabilite de Codul civil _____	246
4.4. Limite convenționale (voluntare) _____	247
4.4.1. Clauza de inalienabilitate (art. 627-629 C.civ.) _____	247
4.4.1.1. <i>Considerații generale</i> _____	247
4.4.1.2. <i>Clauza de inalienabilitate expresă și clauza de inalienabilitate implicită</i> _____	248

4.4.1.3. Invocarea clauzei de inalienabilitate	248
4.4.1.4. Condițiile speciale de valabilitate [art. 627 alin. (1) C.civ.]	248
4.4.1.5. Opozabilitatea clauzei de inalienabilitate	249
4.4.1.6. Efectele clauzei de inalienabilitate	249
4.4.1.7. Sancțiunea nerespectării clauzei de inalienabilitate	250
4.4.1.8. Încetarea efectelor clauzei de inalienabilitate înainte de împlinirea termenului	250
4.5. Aspecte particulare	250
5. Regimul juridic al imobilelor proprietate privată	251
5.1. Realizarea și desființarea construcțiilor	251
5.1.1. Considerații generale	251
5.1.2. Amenajarea teritoriului	251
5.1.2.1. Considerații generale	251
5.1.2.2. Urbanismul	252
A. Considerații generale	252
B. Certificatul de urbanism	252
C. Autorizația de construire	254
D. Autorizația de desființare	257
E. Anularea/suspendarea autorizațiilor de construire sau de desființare	257
5.2. Înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate asupra construcțiilor	258
5.3. Circulația juridică a imobilelor proprietate privată	258
5.3.1. Reguli generale	258
5.3.2. Reguli privind dobândirea dreptului de proprietate asupra imobilelor situate în România de către persoanele fizice sau juridice străine și apatrizi	259
5.3.3. Forma <i>ad validitatem</i> a actelor juridice de înstrăinare a imobilelor și înscrierea acestora în cartea funciară	260
5.3.4. Cerințe speciale privind înstrăinarea imobilelor	261
5.3.5. Dreptul de preempțiune (drept prioritar la cumpărare)	263
5.3.5.1. Noțiune. Reguli generale	263
5.3.5.2. Preempțiunea reglementată prin legi speciale	263
III. DREPTUL DE PROPRIETATE PUBLICĂ	264
1. Noțiune	264
2. Titularii dreptului de proprietate publică	264
2.1. Titularii dreptului de proprietate publică	264
2.2. Subiectele de drept care exercită dreptul de proprietate publică (drepturile reale corespunzătoare proprietății publice)	264
3. Obiectul dreptului de proprietate publică	265
3.1. Criterii de apartenență la domeniul public	265
3.2. Principalele reglementări privind bunurile proprietate publică	265

3.3. Regimul juridic al unor categorii de bunuri proprietate publică _____	266
3.4. Delimitarea domeniului public național, județean și local. Criterii. Transferul bunurilor _____	267
4. Caracterele juridice specifice dreptului de proprietate publică _____	267
5. Modurile de dobândire a dreptului de proprietate publică _____	268
5.1. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică _____	268
5.1.1. Considerații generale _____	268
5.1.2. Exproprierea în sistemul Legii nr. 33/1994 _____	269
5.1.2.1. <i>Declararea utilității publice</i> _____	270
5.1.2.2. <i>Măsurile premergătoare exproprierii</i> _____	271
5.1.2.3. <i>Exproprierea propriu-zisă și stabilirea despăgubirilor</i> _____	272
5.1.3. Exproprierea în sistemul Legii nr. 255/2010 _____	275
5.1.4. Aspecte particulare _____	280
6. Exercițarea dreptului de proprietate publică _____	282
6.1. Considerații generale _____	282
6.2. Dreptul de administrare _____	284
6.2.1. Titularii și caracterele dreptului de administrare _____	284
6.2.2. Natura juridică a dreptului de administrare _____	284
6.2.2.1. <i>Categorii de raporturi juridice</i> _____	284
6.2.2.2. <i>Natura juridică mixtă și conținutul juridic al dreptului de administrare</i> _____	284
6.2.3. Încetarea dreptului de administrare _____	286
6.3. Concesionarea bunurilor proprietate publică _____	286
6.3.1. Noțiunea și definiția legală a contractului de concesiune _____	286
6.3.2. Stabilirea cadrului juridic incident _____	287
6.3.3. Particularități privind contractul de concesiune _____	287
6.3.4. Acțiunile în justiție _____	289
6.4. Închirierea bunurilor proprietate publică _____	289
6.5. Dreptul de folosință gratuită _____	290
7. Încetarea dreptului de proprietate publică _____	291
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	291

FIȘA NR. 9. MODALITĂȚILE JURIDICE ALE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ _____ 292

I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	292
II. PROPRIETATEA COMUNĂ _____	292
1. Noțiunea și formele proprietății comune _____	292
2. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți (coproprietatea) _____	293
2.1. Noțiune și caractere juridice. Clasificare. Prezumția de coproprietate _____	293
2.2. Coproprietatea obișnuită _____	293
2.2.1. Noțiune. Izvoare. Titulari. Prezumția de egalitate a cotelor-părți _____	293

2.2.2. Exercițarea posesiei asupra bunului aflat în coproprietate	294
2.2.3. Drepturile coproprietarilor cu privire la întregul bun	294
2.2.3.1. Actele materiale (actele privind exercițarea atributului folosinței)	294
A. Exercițarea atributului folosinței	294
B. Exercițarea dreptului de a culege fructele	295
Reguli	295
Situații particulare	295
2.2.3.2. Actele juridice	296
2.2.4. Contractul de administrare a coproprietății	297
2.2.5. Drepturile coproprietarilor cu privire la cota-parte proprie din drept	298
2.2.6. Acțiunile în justiție	298
2.2.7. Obligațiile coproprietarilor	299
2.2.8. Încetarea coproprietății obișnuite	299
2.3. Coproprietatea forțată	299
2.3.1. Noțiune și obiect	299
2.3.2. Drepturile și obligațiile coproprietarilor	300
2.3.3. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente având proprietari diferiți	301
2.3.3.1. Noțiune	301
2.3.3.2. Exercițarea dreptului de folosință	301
A. Părțile comune și exercițarea dreptului de folosință asupra acestora	301
B. Obligațiile coproprietarilor	302
2.3.3.3. Situația distrugerii clădirii	303
2.3.3.4. Încetarea destinației de folosință comună	303
2.3.4. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune	303
2.3.4.1. Noțiune. Prezumția de comunitate	303
2.3.4.2. Reguli privind despărțiturile comune	304
2.3.5. Coproprietatea asupra bunurilor care constituie amintiri de familie	305
3. Proprietatea comună în devălmășie	305
4. Partajul	306
4.1. Noțiune. Enumerarea felurilor partajului	306
4.2. Felurile partajului. Formele de coproprietate în care partajul se poate realiza	306
4.3. Felurile partajului. Forma actului în care partajul se poate realiza	307
4.4. Imprescriptibilitatea partajului	307
4.5. Suspendarea partajului	308
4.6. Modurile de împărțire	308
4.6.1. Reguli procedurale privind modurile de împărțire	308
4.6.2. Reguli privind partajul judiciar	308

4.7. Stingerea datoriilor și situația creditorilor _____	309
4.7.1. Stingerea datoriilor născute în legătură cu bunul comun _____	309
4.7.2. Executarea silită privitoare la bunul comun. Drepturile creditorilor _____	309
4.8. Efectele partajului _____	310
III. PROPRIETATEA PERIODICĂ, PROPRIETATEA REZOLUBILĂ ȘI PROPRIETATEA ANULABILĂ _____	312
1. Proprietatea periodică _____	312
2. Proprietatea rezolubilă _____	314
3. Proprietatea anulabilă _____	314
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	315
FIȘA NR. 10. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE _____	316
I. ASPECTE GENERALE _____	316
1. Noțiune și caractere juridice _____	316
2. Delimitarea acțiunii în revendicare de alte acțiuni _____	316
2.1. Acțiunea în revendicare și acțiunea posesorie _____	316
2.2. Acțiunea în revendicare și acțiunea confesorie _____	317
2.3. Acțiunea în revendicare și acțiunea negatorie _____	318
2.4. Acțiunea în revendicare și acțiunea în grănițuire _____	318
2.5. Acțiunea în revendicare și acțiunea în constatare _____	319
3. Acțiunea în revendicare și alte acțiuni _____	319
3.1. Acțiunea în revendicare și acțiunea în evacuare _____	319
3.2. Acțiunea în revendicare și petiția de ereditate _____	320
4. Calitatea procesuală _____	320
4.1. Calitatea procesuală activă _____	320
4.2. Calitatea procesuală pasivă _____	321
4.3. Aspecte procesuale _____	322
II. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE IMOBILIARĂ _____	322
1. Proba dreptului de proprietate _____	322
1.1. Considerații introductive _____	322
1.2. Situații de distins în funcție de modul de dobândire a dreptului de proprietate asupra imobilului revendicat _____	323
1.3. Noțiunea de titlu în materia acțiunii în revendicare _____	323
1.4. Situații posibile _____	324
1.4.1. Precizări prealabile _____	324
1.4.2. Enumerarea ipotezelor posibile _____	325
1.4.3. Situația în care ambele părți dețin titlu _____	325
1.4.3.1. Ambele titluri provin de la același autor _____	325
1.4.3.2. Cele două titluri provin de la autori diferiți _____	326

1.4.4. Situația în care numai una dintre părți are titlu _____	327
1.4.5. Situația în care niciuna dintre părți nu are titlu _____	327
2. Imprescriptibilitatea acțiunii în revendicare imobiliară _____	327
2.1. Acțiunea în revendicare imobiliară întemeiată pe dreptul de proprietate privată _____	327
2.2. Acțiunea în revendicare întemeiată pe dreptul de proprietate publică _____	327
III. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE MOBILIARĂ _____	328
1. Situații de distins _____	328
2. Ipoteza reglementată de art. 937 alin. (1) C.civ. _____	328
2.1. Precizări prealabile _____	328
2.2. Condiții _____	329
3. Revendicarea de la terțul dobânditor de bună-credință a bunului mobil pierdut sau furat _____	330
4. Revendicarea bunului mobil de la hoț, de la găsitorul care nu s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ. sau de la terțul dobânditor de rea-credință _____	331
5. Ipoteza în care găsitorul bunului mobil s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ. _____	332
IV. EFECTELE ADMITERII ACȚIUNII ÎN REVENDICARE _____	333
1. Precizări introductive _____	333
2. Efectele între părți _____	334
2.1. Restituirea lucrului _____	334
2.2. Restituirea produselor și a fructelor _____	335
2.3. Suportarea cheltuielilor făcute de către posesor cu lucrul pe care îl restituie _____	336
2.4. Dreptul de retenție _____	336
3. Opozabilitatea față de terți _____	337
V. ASPECTE PARTICULARE _____	337
FIȘA NR. 11. DEZMEMBRĂMINTELE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ _____	339
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	339
1. Noțiune. Domeniu de aplicare. Caractere juridice. Enumerare _____	339
II. DREPTUL DE SUPERFICIE _____	340
1. Noțiune și caractere juridice _____	340
2. Constituirea dreptului de superficie [art. 693 alin. (2) C.civ.] _____	341
3. Exercițarea dreptului de superficie _____	342
3.1. Limitele și condițiile de exercitare a dreptului _____	342
3.2. Drepturile și obligațiile superficiarului și ale proprietarului terenului _____	343
3.2.1. Drepturile și obligațiile superficiarului _____	343
3.2.2. Drepturile și obligațiile proprietarului terenului _____	343

3.2.3. Prestația datorată de superficiar proprietarului terenului în cazul superficiei constituite cu titlu oneros _____	344
3.2.4. Acțiunile pe care le poate exercita superficiarul _____	344
4. Stingerea dreptului de superficie _____	344
4.1. Enumerarea cauzelor de stingere a dreptului de superficie _____	344
4.2. Cauze de stingere a dreptului de superficie _____	344
III. DREPTUL DE UZUFRACT _____	346
1. Noțiune și caractere juridice _____	346
2. Constituirea dreptului de uzufruct _____	347
2.1. Domeniul de aplicare (obiectul uzufructului). Titularul dreptului de uzufruct _____	347
2.2. Modalități de constituire _____	348
2.3. Durata uzufructului _____	349
3. Efectele uzufructului _____	349
3.1. Drepturile uzufructuarului _____	349
3.2. Obligațiile uzufructuarului _____	352
3.3. Drepturile nudului proprietar _____	355
3.4. Obligațiile nudului proprietar _____	355
4. Stingerea uzufructului _____	356
IV. DREPTUL DE UZ ȘI DREPTUL DE ABITAȚIE _____	357
1. Noțiune _____	357
2. Asemănări și deosebiri între dreptul de uz și dreptul de abitație _____	357
3. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor _____	358
V. DREPTUL DE SERVITUTE _____	359
1. Noțiune și caractere juridice _____	359
2. Clasificarea servituților _____	360
3. Constituirea servituții (art. 756 C.civ.) _____	360
4. Exercițarea dreptului de servitute _____	361
4.1. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului dominant _____	361
4.2. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului aservit _____	361
4.3. Exercițarea servituții în caz de împărțire a fondurilor _____	362
5. Stingerea servituților _____	363
5.1. Enumerarea cauzelor de stingere _____	363
5.2. Cauze de stingere a servituții _____	363
VI. ASPECTE PARTICULARE _____	364

FIȘA NR. 12. POSESIA	366
I. CONSIDERAȚII GENERALE	366
1. Noțiuni	366
2. Elementele constitutive ale posesiei	366
3. Delimitarea posesiei, ca stare de fapt, de alte situații juridice	367
3.1. Posesia, ca stare de fapt, și posesia, ca stare de drept (ca atribut al unui drept real principal)	367
3.2. Posesia și detenția precară. Intervertirea detenției precare în posesie	368
3.2.1. Intervertirea detenției precare în posesie	368
4. Dobândirea și pierderea posesiei	369
II. VICIILE POSESIEI	370
1. Precizări introductive	370
2. Discontinuitatea	370
3. Violența	371
4. Clandestinitatea	371
III. EFECTELE POSESIEI	372
1. Precizări introductive	372
2. Posesia creează o prezumție de proprietate	373
3. Posesia de bună-credință conduce la dobândirea fructelor produse de bunul asupra căruia se exercită	373
4. Acțiunile posesorii	374
4.1. Noțiuni. Feluri de acțiuni posesorii	374
4.2. Acțiunea posesorie generală (acțiunea în complângere)	375
4.3. Acțiunea posesorie specială (acțiunea în reintegrare)	375
4.4. Aspecte procesuale privind acțiunile posesorii	376
4.5. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului asupra căruia se exercită posesia (art. 952 C.civ.)	377
FIȘA NR. 13. ACCESIUNEA	379
I. CONSIDERAȚII GENERALE	379
II. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ NATURALĂ	379
1. Noțiuni	379
2. Cazurile de accesiune imobiliară naturală prevăzute de Codul civil și regimul lor juridic	379
3. Natura juridică a unor termene prevăzute de Codul civil	380
III. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ ARTIFICIALĂ	381
1. Considerații generale	381
2. Accesiunea imobiliară artificială ca prezumție de proprietate	381
3. Noțiunea de lucrări autonome și lucrări adăugate	382

4. Realizarea lucrării de către proprietarul imobilului cu materialele altei persoane (art. 580 C.civ.) _____	382
5. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia _____	383
6. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia (art. 583-585 C.civ.) _____	385
7. Lucrările realizate parțial asupra imobilului autorului (art. 587 C.civ.) _____	386
8. Lucrările provizorii (art. 588 C.civ.) _____	387
9. Realizarea unei lucrări asupra imobilului altuia cu materialele unui terț (art. 594 C.civ.) _____	387
10. Aspecte care privesc atât pe autorul de bună-credință, cât și pe autorul de rea-credință _____	387
IV. ACCESIUNEA MOBILIARĂ _____	390
1. Noțiuni _____	390
2. Confecționarea bunului mobil cu materialele altei persoane _____	390
3. Unirea a două bunuri mobile _____	391
FIȘA NR. 14. UZUCAPIUNEA _____	392
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	392
1. Noțiuni și justificare _____	392
2. Bunurile care nu pot fi dobândite prin uzucapiune _____	392
3. Felurile uzucapiunii în sistemul Codului civil din 2009 _____	393
4. Posesia utilă, condiție esențială a uzucapiunii _____	393
II. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ EXTRATABULARĂ _____	393
III. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ TABULARĂ _____	394
IV. UZUCAPIUNEA MOBILIARĂ _____	395
V. ASPECTE COMUNE UZUCAPIUNII EXTRATABULARE, TABULARE ȘI MOBILIARE _____	396
1. Joncțiunea posesiilor _____	396
2. Calculul termenului uzucapiunii _____	397
VI. INVOCAREA UZUCAPIUNII _____	397
1. Invocarea uzucapiunii imobiliare extratabulare _____	397
2. Invocarea uzucapiunii imobiliare tabulare _____	399
3. Invocarea uzucapiunii mobiliare _____	400
VII. ASPECTE PARTICULARE _____	400
OBLIGAȚII _____	401
FIȘA NR. 15. FAPTUL JURIDIC LICIT _____	403
I. GESTIUNEA DE AFACERI _____	403
1. Considerații prelabile _____	403
2. Condițiile gestiunii de afaceri _____	403

3. Efectele gestiunii de afaceri _____	404
3.1. Obligațiile gerantului _____	404
3.2. Obligațiile geratului _____	405
II. PLATA NEDATORATĂ _____	406
1. Considerații generale _____	406
2. Condițiile plății nedatorate _____	406
3. Efectele plății nedatorate _____	406
III. ÎMBOGĂȚIREA FĂRĂ JUSTĂ CAUZĂ _____	407
1. Considerații generale _____	407
2. Condiții pentru exercitarea acțiunii în restituire (<i>actio de in rem verso</i>) _____	407
3. Efectele îmbogățirii fără justă cauză _____	408
FIȘA NR. 16. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ _____	409
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	409
1. Noțiuni _____	409
2. Forme _____	409
II. CONDIȚIILE RĂSPUNDERII CIVILE DELICTUALE PENTRU FAPTA PROPRIE _____	410
1. Prejudiciul _____	410
1.1. Noțiune. Prejudiciul patrimonial și prejudiciul moral _____	410
1.2. Cerințele reparării prejudiciului _____	411
1.2.1. Prejudiciul să fie cert _____	411
1.2.2. Prejudiciul să nu fi fost reparat în prealabil de o terță persoană fizică sau juridică _____	412
1.3. Principiile reparării prejudiciului _____	413
1.3.1. Principiul posibilității reparării prejudiciului pe cale convențională _____	413
1.3.2. Principiul reparării integrale a prejudiciului _____	413
1.3.3. Principiul reparării în natură a prejudiciului _____	414
1.3.4. Principiul răspunderii solidare _____	414
1.4. Repararea prin echivalent a prejudiciului _____	414
1.4.1. Modalități de reparare prin echivalent a prejudiciului _____	414
1.4.2. Stabilirea despăgubirilor în cazul reparării prin echivalent a prejudiciului _____	415
2. Fapta ilicită _____	417
2.1. Noțiune _____	417
2.2. Fapta ilicită, element distinct al răspunderii civile delictuale _____	418
2.3. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile _____	418
2.3.1. Precizări introductive _____	418
2.3.2. Legitima apărare _____	419
2.3.3. Starea de necesitate _____	419
2.3.4. Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului _____	420

2.3.5. Divulgarea secretului comercial impusă de anumite împrejurări _____	420
2.3.6. Exercițarea normală a unui drept subiectiv _____	421
2.3.7. Consimțământul victimei _____	422
3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu _____	422
4. Vinovăția _____	423
4.1. Noțiunea și structura vinovăției _____	423
4.2. Formele și modalitățile vinovăției _____	424
4.3. Criterii pentru stabilirea vinovăției _____	425
4.4. Capacitatea delictuală (discernământul) _____	425
4.5. Cauzele care înlătură vinovăția _____	426
5. Aspecte specifice privind răspunderea civilă delictuală a persoanei juridice pentru fapta sa proprie _____	427
5.1. Particularități privind condițiile răspunderii persoanei juridice pentru fapta proprie ____	427
5.2. Efectele răspunderii persoanei juridice _____	428
III. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ INDIRECTĂ _____	428
1. Răspunderea pentru fapta altuia _____	428
1.1. Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	428
1.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	428
1.1.2. Fundamentarea răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	429
1.1.3. Condițiile răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	429
1.1.4. Efectele răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	431
1.1.5. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea altei persoane care avea obligația de supraveghere a minorului _____	431
1.2. Răspunderea comitentului pentru fapta prepusului _____	432
1.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	432
1.2.2. Condițiile răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	433
1.2.3. Efectele răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	434
1.2.3.1. <i>Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și victima prejudiciului</i> _____	434
1.2.3.2. <i>Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și prepus. Regresul comitentului</i> _____	435
1.2.4. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea comitentului _____	436
2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale sau de lucruri _____	437
2.1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	437
2.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	437
2.1.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general. Cauze exoneratoare de răspundere _____	439
2.1.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	439

2.1.4. Corelația cu alte forme de răspundere _____	440
2.2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale _____	440
2.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	440
2.2.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale. Cauzele exoneratoare de răspundere _____	441
2.2.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale _____	442
2.3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului _____	442
2.3.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	442
2.3.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului. Cauzele exoneratoare de răspundere _____	443
2.3.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului _____	443
2.4. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru _____	443
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	444
FIȘA NR. 17. EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR _____	446
I. PLATA _____	446
1. Considerații generale _____	446
2. Subiectele plății _____	446
2.1. Persoanele care pot face plata _____	446
2.2. Persoanele care pot primi plata _____	447
3. Condițiile și obiectul plății _____	448
3.1. Condițiile plății _____	448
3.2. Obiectul plății. Obligațiile debitorului _____	449
4. Data plății _____	450
5. Locul plății _____	451
6. Suportarea cheltuielilor pentru efectuarea plății _____	452
7. Dovada plății _____	452
8. Imputația plății _____	453
9. Punerea în întârziere a creditorului _____	455
9.1. Noțiuni. Cazurile de punere în întârziere a creditorului _____	455
9.2. Procedura prin care debitorul se liberează de obligație _____	456
9.3. Efectele punerii în întârziere a creditorului _____	457
II. EXECUTAREA SILITĂ A OBLIGAȚIILOR _____	458
1. Considerații prelabile _____	458
2. Executarea silită în natură _____	459
2.1. Principiul executării silite în natură _____	459
2.2. Executarea în natură a obligațiilor în funcție de obiectul lor _____	459

3. Executarea prin echivalent _____	460
3.1. Natura juridică a executării obligațiilor prin echivalent _____	460
3.2. Condițiile acordării de despăgubiri _____	461
3.3. Fapta ilicită _____	461
3.4. Prejudiciul _____	463
3.5. Raportul de cauzalitate _____	463
3.6. Vinovăția _____	464
3.7. Punerea în întârziere a debitorului _____	465
3.8. Clauzele cu privire la răspundere _____	467
3.9. Evaluarea despăgubirilor _____	467
3.9.1. Evaluarea judiciară _____	467
3.9.2. Evaluarea convențională _____	468
3.9.2.1. <i>Determinarea de către părți a întinderii prejudiciului și a cuantumului</i> <i>despăgubirilor înainte ca acesta să se fi produs</i> _____	469
A. <i>Clauza penală</i> _____	469
B. <i>Arvuna confirmatorie</i> _____	471
3.9.3. Evaluarea legală _____	471
4. Rezoluțiunea _____	473
4.1. Considerații generale _____	473
4.2. Rezoluțiunea judiciară _____	474
4.2.1. Condițiile rezoluțiunii judiciare _____	474
4.3. Rezoluțiunea unilaterală _____	475
4.4. Rezoluțiunea de drept _____	476
4.5. Rezoluțiunea convențională _____	476
4.6. Efectele rezoluțiunii _____	477
5. Rezilierea _____	477
5.1. Noțiune _____	477
5.2. Comparație între rezoluțiune și reziliere _____	478
6. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale _____	478
6.1. Considerații generale _____	478
6.2. Excepția de neexecutare (<i>exceptio non adimpleti contractus</i>) _____	479
6.3. Imposibilitatea de executare _____	480
III. MIJLOACELE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CREDITORILOR _____	481
1. Creditorii chirografari _____	481
2. Măsurile conservatorii _____	482
3. Acțiunea oblică _____	482
3.1. Noțiune și caracterizare generală _____	482
3.2. Domeniul de aplicare _____	483

3.3. Condițiile exercitării acțiunii oblice _____	483
3.4. Efectele acțiunii oblice _____	484
4. Acțiunea revocatorie _____	485
4.1. Noțiune și domeniu de aplicare _____	485
4.2. Condițiile exercitării acțiunii revocatorii _____	485
4.3. Efectele admiterii acțiunii revocatorii _____	486
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	487
FIȘA NR. 18. TRANSMISIUNEA, TRANSFORMAREA ȘI STINGEREA OBLIGAȚIILOR _____	488
I. TRANSMISIUNEA OBLIGAȚIILOR _____	488
1. Precizări prelabile _____	488
2. Cesiunea de creanță _____	488
2.1. Noțiunea și funcțiile cesiunii de creanță _____	488
2.2. Felurile cesiunii de creanță _____	489
2.2.1. Cesiunea de creanță cu titlu oneros și cesiunea de creanță cu titlu gratuit _____	489
2.2.2. Cesiunea de creanță totală și cesiunea de creanță parțială _____	489
2.3. Condițiile cesiunii de creanță _____	490
2.3.1. Condițiile de fond ale cesiunii de creanță _____	490
2.3.1.1. <i>Obiectul cesiunii de creanță. Creanțele incesibile</i> _____	490
2.3.2. Condițiile de formă ale cesiunii de creanță _____	492
2.4. Publicitatea cesiunii de creanță _____	492
2.5. Efectele cesiunii de creanță _____	495
2.5.1. Considerații generale _____	495
2.5.2. Efectele cesiunii de creanță între părți _____	495
2.5.2.1. <i>Strămutarea dreptului de creanță</i> _____	495
2.5.2.2. <i>Obligația de garanție</i> _____	496
A. <i>Existența obligației de garanție, în funcție de caracterul oneros sau nu al cesiunii</i> _____	496
B. <i>Obligația legală și obligația convențională de garanție în cazul cesiunii de creanță cu titlu oneros</i> _____	497
2.5.3. Efectele cesiunii de creanță față de terți _____	499
2.5.3.1. <i>Efectele cesiunii de creanță față de debitorul cedat</i> _____	499
2.5.3.2. <i>Efectele cesiunii de creanță față de ceilalți terți</i> _____	500
2.6. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător _____	500
3. Subrogația personală _____	502
3.1. Noțiunea și felurile subrogației personale _____	502
3.2. Subrogația legală (de drept) _____	502

3.3. Subrogația convențională _____	503
3.3.1. Subrogația consimțită de creditor _____	503
3.3.2. Subrogația consimțită de debitor _____	503
3.4. Efectele subrogației personale _____	504
4. Preluarea datoriei _____	505
4.1. Considerații generale _____	505
4.2. Condițiile preluării datoriei _____	505
4.3. Efectele preluării datoriei _____	506
4.3.1. Efecte între părțile preluării datoriei _____	506
4.3.2. Efecte față de creditor _____	506
4.4. Ineficacitatea preluării de datorie _____	507
II. TRANSFORMAREA OBLIGAȚIILOR _____	508
1. Novația _____	508
1.1. Noțiunea și felurile novației _____	508
1.2. Condițiile novației _____	508
1.3. Efectele novației _____	508
III. STINGEREA OBLIGAȚIILOR _____	509
1. Considerații generale _____	509
2. Compensația _____	510
2.1. Noțiunea și domeniul de aplicare al compensației _____	510
2.2. Felurile compensației _____	510
2.3. Efectele compensației _____	511
3. Confuziunea _____	512
3.1. Noțiunea și domeniul de aplicare al confuziunii _____	512
3.2. Efectele confuziunii _____	512
3.3. Desființarea confuziunii _____	513
4. Darea în plată _____	513
4.1. Noțiunea și condițiile dării în plată _____	513
4.2. Efectele dării în plată _____	514
5. Remiterea de datorie _____	514
5.1. Noțiunea de remitere de datorie _____	514
5.2. Clasificarea remiterii de datorie _____	515
5.3. Proba remiterii de datorie _____	515
5.4. Efectele remiterii de datorie _____	515
6. Imposibilitatea fortuită de executare _____	516
6.1. Noțiune și condiții _____	516
6.2. Efecte _____	517

FIȘA NR. 19. FIDEIUSIUNEA	518
I. CONSIDERAȚII GENERALE	518
1. Noțiune. Natura contractuală a fideiusiunii	518
2. Caracterele juridice ale contractului de fideiusiune	518
II. CONDIȚIILE DE VALABILITATE ALE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE	520
III. OBIECTUL FIDEIUSIUNII	520
IV. LIMITELE ȘI ÎNTINDEREA FIDEIUSIUNII	521
V. PĂRȚILE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE	522
1. Părțile raportului juridic de garanție personală (fideiusiune)	522
2. Părțile contractului de fideiusiune	522
VI. FELURILE FIDEIUSIUNII	522
1. Clasificarea fideiusiunii	522
2. Fideiusiunea obligatorie	523
3. Fideiusiunea asimilată	524
VII. EFECTELE FIDEIUSIUNII	525
1. Efecte între creditor și fideiusor	525
2. Efecte între debitor și fideiusor	528
VIII. ÎNCETAREA FIDEIUSIUNII	531
1. Considerații generale	531
2. Clasificarea modurilor de încetare a fideiusiunii	532
3. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile generale de stingere a obligațiilor	532
3.1. Moduri generale de stingere a obligației de fideiusiune	532
3.2. Compensația creanței	532
3.3. Confuziunea	533
3.4. Darea în plată	534
3.5. Novația	534
3.6. Remiterea de datorie	535
3.7. Imposibilitatea fortuită de executare	535
3.8. Prescripția obligației de fideiusiune și a obligației principale	536
4. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile specifice de stingere a obligației de fideiusiune	536
4.1. Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului (art. 2315 C.civ.)	536
4.2. Liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate (art. 2316 C.civ.)	537
4.3. Stingerea fideiusiunii prin decesul fideiusorului (art. 2319 C.civ.)	538
4.4. Stingerea fideiusiunii la împlinirea termenului obligației principale (art. 2318 C.civ.)	538
4.5. Stingerea fideiusiunii prin încetarea funcției deținute de către debitorul principal (art. 2320 C.civ.)	539

CONTRACTE	541
FIȘA NR. 20. CONTRACTUL DE VÂNZARE	543
I. CONSIDERAȚII GENERALE	543
1. Noțiuni	543
2. Caractere juridice	543
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE VÂNZARE	545
1. Capacitatea de a contracta	545
1.1. Considerații generale	545
1.2. Incapacități speciale de a cumpăra	545
1.3. Incapacități speciale de a vinde	547
1.4. Calitatea procesuală activă	548
2. Consimțământul	548
2.1. Considerații generale	548
2.2. Promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare (antecontractul de vânzare)	549
2.2.1. Noțiuni	549
2.2.2. Aspecte comune privind promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare	549
2.2.3. Efecte specifice în caz de neîndeplinire a obligațiilor asumate prin promisiunea de vânzare	550
2.2.4. Deosebiri ale promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare și ale promisiunii bilaterale de vânzare față de contractul de vânzare	551
2.3. Aspecte privind arvuna și contractul de vânzare	552
2.4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare	553
2.5. Problema pactului de preferință	554
2.6. Dreptul de preempțiune	555
3. Obiectul contractului de vânzare	559
3.1. Considerații generale privind obiectul contractului și obiectul obligației	559
3.2. Bunul vândut	559
3.2.1. Condiții	559
3.3. Prețul	562
3.3.1. Condițiile prețului	562
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE VÂNZARE	564
1. Interpretarea clauzelor contractului de vânzare	564
2. Obligațiile vânzătorului	564
2.1. Obligația de a transmite proprietatea sau dreptul vândut	564
2.1.1. Principiul transmiterii imediate, de drept, a dreptului de proprietate	564
2.1.2. Excepții de la principiul transmiterii imediate a dreptului de proprietate	565

2.1.3. Efectele transmiterii proprietății	568
2.1.4. Riscul pieririi fortuite a bunului în cazul contractului de vânzare	569
2.2. Obligația de a preda bunul	569
2.3. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru evicțiune	574
2.3.1. Aspecte generale	574
2.3.2. Modalitatea în care operează garanția și răspunderea pentru evicțiune după cum evicțiunea s-a produs sau nu	575
2.3.3. Întinderea garanției în situația în care evicțiunea s-a produs	576
2.3.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru evicțiune prin convenția părților	579
2.4. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru viciile ascunse ale bunului vândut	580
2.4.1. Considerații generale	580
2.4.2. Condițiile angajării răspunderii pentru vicii ascunse. Proba	580
2.4.3. Distincție între viciul ascuns și eroarea esențială cu privire la caracteristicile bunului	581
2.4.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru vicii ascunse	582
2.4.5. Efectele garanției vânzătorului pentru vicii ascunse	583
2.4.5.1. Dreptul de opțiune al cumpărătorului	583
2.4.5.2. Procedura prealabilă a denunțării viciilor ascunse, pentru a se putea obține rezoluțiunea (art. 1709 C.civ.)	583
2.4.5.3. Acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse	584
2.5. Garanția pentru buna funcționare a bunului vândut (art. 1716-1718 C.civ.)	585
3. Obligațiile cumpărătorului	586
3.1. Obligația de plată a prețului	586
3.1.1. Aspecte generale	586
3.1.2. Mijloace juridice puse la îndemâna vânzătorului în caz de neplată a prețului	588
3.2. Obligația cumpărătorului de a prelua bunul de la vânzător	589
3.3. Obligația de a suporta cheltuielile vânzării	590
IV. VARIETĂȚI DE VÂNZARE	590
1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății	590
2. Vânzarea unei moșteniri	591
3. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare	592
V. ASPECTE PARTICULARE	594
FIȘA NR. 21. CONTRACTUL DE DONAȚIE	595
I. CONSIDERAȚII GENERALE	595
1. Noțiuni și delimitări conceptuale	595
2. Caractere juridice	595

II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE DONAȚIE _____	597
1. Capacitatea părților _____	597
1.1. Aspecte generale _____	597
1.2. Incapacități de a dispune prin donații _____	597
1.3. Incapacități de a primi donații _____	598
2. Alte condiții de validitate, de fond _____	600
III. ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI DE DONAȚIE. PARTICULARITĂȚI _____	600
1. Încheierea contractului de donație _____	600
2. Particularități privind încheierea donației între persoane absente _____	601
3. Promisiunea de donație _____	602
IV. PRINCIPIUL IREVOCABILITĂȚII DONAȚIILOR _____	603
V. VARIETĂȚI DE DONAȚII _____	604
1. Donațiile simulate _____	604
2. Donațiile indirecte _____	605
3. Darul manual _____	606
4. Donația cu sarcină _____	606
VI. PARTICULARITĂȚI PRIVIND DONAȚIA ÎNTRE SOȚI ȘI DONAȚIA FĂCUTĂ VIITORILOR SOȚI _____	606
VII. EFECTELE DONAȚIILOR _____	607
1. Obligațiile donatorului _____	607
2. Obligațiile donatarului _____	608
VIII. REVOCAREA DONAȚIEI _____	608
1. Dispoziții comune în materia revocării donației _____	608
2. Revocarea donației pentru ingraturitudine _____	609
3. Revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii _____	611
FIȘA NR. 22. CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE _____	613
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	613
1. Noțiune _____	613
2. Caractere juridice _____	613
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	614
1. Capacitatea părților _____	614
2. Consimțământul _____	615
3. Obiectul locațiunii _____	615
4. Durata contractului _____	616
5. Situația unor locațiuni succesive _____	616
6. Forma contractului de locațiune _____	616
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	617
1. Obligațiile locatorului _____	617
2. Obligațiile locatarului _____	620
IV. SUBLOCAȚIUNEA ȘI CESIUNEA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	622
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	623

FIȘA NR. 23. CONTRACTUL DE MANDAT	626
I. DISPOZIȚII COMUNE TUTUROR FELURILOR DE MANDAT	626
1. Noțiune și feluri, puterea de a reprezenta	626
2. Caractere juridice	627
II. MANDATUL CU REPREZENTARE	627
1. Noțiune și condiții de validitate ale contractului de mandat cu reprezentare	627
1.1. Noțiune, forma, acceptarea și dovada mandatului	627
1.2. Capacitatea părților	628
1.3. Consimțământul părților	629
1.4. Cauza mandatului	629
1.5. Obiectul mandatului	629
1.6. Întinderea mandatului	629
1.7. Durata mandatului	630
2. Efectele mandatului între părți	630
2.1. Obligațiile mandatarului	630
2.2. Obligațiile mandantului	633
3. Efectele mandatului față de terți	634
4. Încetarea mandatului	635
4.1. Cauzele de încetare	635
4.2. Aspecte comune ale încetării contractului de mandat	636
III. MANDATUL FĂRĂ REPREZENTARE	637
1. Noțiune	637
2. Efectele mandatului fără reprezentare	637
IV. APLICAȚII ALE MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE	639
1. Contractul de comision	639
1.1. Precizări prelabile	639
1.2. Noțiune și caractere juridice	639
1.3. Condiții de validitate ale contractului de comision	640
1.4. Forma și proba contractului de comision	641
1.5. Efectele contractului de comision	641
1.5.1. Efectele contractului în raporturile dintre comitent și comisionar	642
1.5.1.1. Obligațiile comisionarului	642
1.5.1.2. Obligațiile comitentului	644
1.5.2. Efectele executării contractului față de terți	645
1.6. Încetarea contractului de comision	646
2. Contractul de consignație	646
2.1. Precizări prelabile	647
2.2. Noțiune și caractere juridice	647

2.3. Condiții de validitate ale contractului de consignație _____	648
2.4. Efectele contractului de consignație _____	649
2.4.1. Obligațiile și drepturile consignantului _____	649
2.4.2. Obligațiile și drepturile consignatarului _____	651
2.4.3. Efectele executării contractului _____	653
2.5. Încetarea contractului de consignație _____	653
2.6. Deosebiri între contractul de consignație și contractul de comision _____	653
3. Contractul de expediție _____	654
3.1. Precizări prealabile _____	654
3.2. Noțiune și caractere juridice _____	654
3.3. Condiții de validitate ale contractului de expediție _____	655
3.4. Efectele contractului de expediție _____	656
3.4.1. Obligațiile expeditorului _____	656
3.4.2. Răspunderea expeditorului _____	658
3.4.3. Obligațiile comitentului _____	659
3.5. Încetarea contractului de expediție _____	660
FIȘA NR. 24. CONTRACTUL DE ÎMPRUMUT _____	661
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	661
II. ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ (COMODATUL) _____	661
1. Considerații generale _____	661
1.1. Noțiune _____	661
1.2. Caractere juridice _____	662
2. Condiții de validitate ale contractului de comodat _____	663
3. Efectele contractului _____	663
3.1. Obligațiile comodatarului _____	663
3.2. Obligațiile comodantului _____	665
4. Încetarea contractului de comodat _____	666
III. ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE _____	666
1. Considerații generale _____	666
1.1. Noțiune _____	666
1.2. Caractere juridice _____	666
2. Condiții de validitate ale contractului de împrumut de consumație _____	667
3. Efectele împrumutului de consumație _____	667
4. Împrumutul cu dobândă _____	669
4.1. Considerații generale _____	669
4.2. Dobânda _____	669
5. Încetarea contractului de împrumut de consumație _____	670
IV. COMPARAȚIE ÎNTRE ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ ȘI ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE _____	671

FIȘA NR. 25. CONTRACTUL DE RENTĂ VIAGERĂ	672
I. CONSIDERAȚII GENERALE	672
II. CARACTERE JURIDICE	673
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE RENTĂ VIAGERĂ	674
IV. EFECTELE CONTRACTULUI	674
1. Obligațiile credentierului	674
2. Obligațiile debentierului	674
FIȘA NR. 26. CONTRACTUL DE ÎNTREȚINERE	676
I. CONSIDERAȚII GENERALE	676
1. Noțiuni. Părțile contractului. Durata contractului	676
2. Caractere juridice	676
II. DELIMITAREA FAȚĂ DE ALTE CONTRACTE	677
1. Delimitarea contractului de întreținere față de contractul de rentă viageră	677
2. Delimitarea contractului de întreținere față de contractul de vânzare	677
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	678
IV. EFECTELE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	679
1. Obligațiile creditorului	679
2. Obligațiile debitorului	679
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	680
FIȘA NR. 27. CONTRACTUL DE TRANZACȚIE	682
I. CONSIDERAȚII GENERALE	682
1. Noțiuni și feluri	682
2. Caractere juridice	682
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	683
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	684
IV. DESFIINȚAREA CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	685
SUCCESIUNI	687
FIȘA NR. 28. PRINCIPIILE DEVOLUȚIUNII LEGALE, NEDEMNITATEA ȘI REPREZENTAREA SUCCESORALĂ	689
I. PRINCIPIILE GENERALE ALE DEVOLUȚIUNII LEGALE A MOȘTENIRII	689
1. Considerații generale privind devoluțiunea legală a moștenirii	689
2. Principiul chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori	689
2.1. Clasele de moștenitori legali	689
2.2. Chemarea la moștenire a soțului supraviețuitor	690
2.3. Dubla calitate de moștenitor legal	690

2.4. Concursul dintre două clase de moștenitori [art. 964 alin. (2) C.civ.] _____	690
3. Principiul proximității gradului de rudenie între moștenitorii din aceeași clasă _____	691
4. Principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad chemate la moștenire ____	691
II. CONDIȚIILE PENTRU CA O PERSOANĂ SĂ POATĂ VENI LA MOȘTENIRE _____	692
III. NEDEMNITATEA SUCCESORALĂ _____	692
1. Considerații generale _____	692
1.1. Noțiunea de nedemnitate succesorală _____	692
1.2. Caracterele juridice ale nedemnității succesorale _____	692
2. Nedemnitatea de drept _____	693
2.1. Persoane nedemne de drept de a moșteni _____	693
2.2. Constatarea nedemnității de drept [art. 958 alin. (2)-(3) C.civ.] _____	694
3. Nedemnitatea judiciară _____	694
3.1. Persoane care pot fi declarate nedemne _____	694
3.2. Declararea nedemnității judiciare _____	695
4. Deosebiri între nedemnitatea de drept și nedemnitatea judiciară _____	696
5. Efectele nedemnității succesorale _____	696
5.1. Considerații generale _____	696
5.2. Efectele nedemnității față de nedemn _____	697
5.3. Efectele nedemnității față de descendenții nedemnului _____	698
5.4. Efectele nedemnității față de terți _____	698
6. Înlăturarea efectelor nedemnității _____	699
IV. REPRESENTAREA SUCCESORALĂ _____	700
1. Considerații generale _____	700
2. Domeniul de aplicare al reprezentării succesorale _____	701
3. Condițiile reprezentării succesorale _____	701
3.1. Cadrul general _____	701
3.2. Cel reprezentat să fie decedat (lipsit de capacitatea de a moșteni) sau nedemn (față de defunct) la data deschiderii moștenirii [art. 967 alin. (1) C.civ.] _____	701
3.3. Reprezentantul să îndeplinească condițiile generale pentru a-l moșteni pe <i>de cuius</i> [art. 967 alin. (2) C.civ.] _____	702
4. Modul în care operează reprezentarea succesorală _____	703
5. Efectele reprezentării succesorale _____	704
5.1. Efectul general al reprezentării succesorale _____	704
5.2. Efectul particular al reprezentării succesorale _____	705
5.2.1. Obligația la raport _____	705
5.2.2. Distincție între reprezentarea succesorală și retransmiterea dreptului de opțiune succesorală _____	706
6. Aspecte particulare _____	706

FIȘA NR. 29. SOȚUL SUPRAVIEȚUITOR ȘI CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI	708
I. DREPTURILE SUCCESORALE ALE SOȚULUI SUPRAVIEȚUITOR	708
1. Categoriile de drepturi ale soțului supraviețuitor	708
2. Condițiile dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor	708
3. Comunitatea de bunuri și dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor	709
4. Cota succesorală a soțului supraviețuitor	710
4.1. Reguli generale	710
4.2. Cota succesorală a soțului supraviețuitor în concurs cu clasele de moștenitori	711
4.3. Cota succesorală a soțului supraviețuitor în situații speciale	711
5. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor	712
5.1. Noțiune și justificare	712
5.2. Obiectul dreptului special de moștenire	712
5.3. Natura juridică a dreptului special al soțului supraviețuitor	712
5.4. Mobilierul și obiectele de uz casnic	712
6. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor	713
6.1. Noțiune și caractere juridice	713
6.2. Condițiile dreptului de abitație al soțului supraviețuitor	714
6.3. Modificări legale ale dreptului de abitație	714
6.4. Stingerea dreptului de abitație al soțului supraviețuitor	715
II. CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI	715
1. Clasa I de moștenitori legali. Descendenții	715
1.1. Noțiunea de descendenți	715
1.2. Dreptul de moștenire al descendenților	716
1.3. Împărțirea moștenirii între descendenți (art. 975 C.civ.)	716
2. Clasa a II-a de moștenitori legali. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați	717
2.1. Noțiune. Vocația la moștenire	717
2.2. Ascendenții privilegiați	717
2.2.1. Noțiune. Vocația succesorală în cazul adopției	717
2.2.2. Împărțea moștenirii	718
2.3. Colateralii privilegiați	719
2.3.1. Noțiune	719
2.3.2. Împărțea moștenirii	719
2.4. Concursul clasei a II-a de moștenitori cu soțul supraviețuitor	720
3. Clasa a III-a de moștenitori legali. Ascendenții ordinari	721
3.1. Noțiune	721
3.2. Împărțea moștenirii	721
4. Clasa a IV-a de moștenitori legali. Colateralii ordinari	721
4.1. Noțiune	721

4.2. Împărțeala moștenirii _____	722
5. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor și al rudelor defunctului din cele patru clase de moștenitori legali _____	722
6. Aspecte particulare _____	724

FIȘA NR. 30. REZERVA SUCCESORALĂ. COTITATEA DISPONIBILĂ. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE _____

726

I. REZERVA SUCCESORALĂ ȘI COTITATEA DISPONIBILĂ _____	726
1. Rezerva succesorală _____	726
1.1. Considerații generale _____	726
1.2. Caracterele rezervei succesorale _____	727
1.3. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesorale _____	728
1.3.1. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesorale. Reguli generale _____	728
1.3.2. Rezerva soțului supraviețuitor _____	728
1.3.3. Rezerva descendenților _____	729
1.3.4. Rezerva ascendenților privilegiați _____	729
2. Cotitatea disponibilă _____	730
2.1. Noțiuni _____	730
2.2. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor _____	730
II. CALCULUL MASEI SUCCESORALE, AL REZERVEI ȘI AL COTITĂȚII DISPONIBILE _____	733
1. Considerații generale _____	733
2. Activul brut și activul net al moștenirii _____	734
2.1. Activul brut _____	734
2.2. Activul net _____	734
3. Reunirea fictivă la activul net a donațiilor _____	735
3.1. Noțiuni _____	735
3.2. Reguli privind reunirea fictivă și stabilirea masei de calcul _____	735
3.2.1. Evaluarea bunurilor obiect al donațiilor supuse reunirii fictive [art. 1091 alin. (2) C.civ.] _____	735
3.2.2. Bunurile supuse reunirii fictive _____	736
3.2.3. Ordinea operațiilor pentru stabilirea masei de calcul _____	736
III. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE _____	737
1. Considerații generale _____	737
2. Căile de realizare a reducăunii _____	738
3. Ordinea și regulile reducăunii liberalităăților excesive _____	738
4. Efectele reducăunii liberalităăților excesive _____	739
5. Întregirea rezervei succesorale _____	739
6. Reducaunea unor liberalităăți speciale _____	740
7. Imputarea liberalităăților _____	741

FIȘA NR. 31. DREPTUL DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	742
I. NOȚIUNI GENERALE, SUBIECȚII ȘI CARACTERELE JURIDICE ALE DREPTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	742
1. Noțiunile de opțiune succesorală și de succesibil. Transmisiunea succesorală provizorie	742
2. Subiecții dreptului de opțiune succesorală	743
2.1. Considerații generale	743
2.2. Moștenitorii legali	743
2.3. Legatarii	744
2.4. Vocația multiplă la moștenire	744
2.5. Creditorii succesibilului	745
3. Caracterele juridice ale dreptului de opțiune succesorală	747
II. CONDIȚIILE DE VALIDITATE ALE ACTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	750
III. TERMENUL DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	753
IV. EXERCITAREA DREPTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	758
1. Acceptarea moștenirii	758
1.1. Noțiunea și felurile acceptării moștenirii	758
1.2. Acceptarea voluntară a moștenirii	759
1.3. Acceptarea forțată a moștenirii	765
1.4. Întocmirea inventarului și luarea măsurilor speciale de conservare a bunurilor succesorale	770
2. Renunțarea la moștenire	772
2.1. Noțiune și domeniul de aplicare	772
2.2. Condițiile renunțării la moștenire	773
2.3. Efectele renunțării la moștenire	776
FAMILIE	779
FIȘA NR. 32. DESFACEREA CĂSĂTORIEI	781
I. CONSIDERAȚII GENERALE	781
II. CAZURILE DE DIVORȚ	781
1. Cazurile și motivele de divorț. Enumerare	781
2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	782
2.1. Condiții	782
2.2. Cererea de divorț	782
3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă	783
4. Divorțul prin acordul soților prin procedură notarială	785
5. Divorțul din culpă	787
5.1. Enumerarea cazurilor de divorț din culpă	787
5.2. Divorțul pentru motive temeinice, întemeiat pe art. 373 lit. b) C.civ.	787

5.3. Divorțul pentru separarea în fapt îndelungată _____	788
6. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț _____	788
III. EFECTELE DIVORȚULUI _____	789
1. Data desfacerii căsătoriei _____	789
2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți _____	789
3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți _____	790
3.1. Categoriile de efecte _____	790
3.2. Efecte cu privire la regimul matrimonial _____	790
3.3. Dreptul la despăgubiri _____	791
3.4. Obligația de întreținere între foștii soți _____	792
3.5. Prestația compensatorie _____	792
4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori _____	794
4.1. Considerații generale _____	794
4.2. Exercițarea autorității părintești _____	795
4.3. Stabilirea locuinței copilului după divorț _____	795
4.4. Stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copilului _____	796
4.5. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil _____	796
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	796
FIȘA NR. 33. FILIAȚIA _____	799
I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE _____	799
II. DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND STABILIREA FILIAȚIEI. PREZUMȚIA DE PATERNITATE _____	799
1. Clasificarea filiației _____	799
2. Modurile de stabilire a filiației _____	800
3. Dovada filiației _____	800
4. Posesia de stat _____	800
5. Prezumția de paternitate _____	801
6. Timpul legal al concepțiunii _____	801
III. RECUNOAȘTEREA COPILULUI _____	802
1. Noțiuni și caractere juridice _____	802
2. Felurile recunoașterii _____	803
3. Nulitatea recunoașterii _____	803
4. Contestarea recunoașterii (art. 420 C.civ.) _____	803
IV. ACȚIUNILE PRIVIND FILIAȚIA _____	804
1. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație _____	804
2. Contestarea filiației _____	805
3. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă (în stabilirea maternității) _____	806

4. Acțiunea în stabilirea filiației față de tatăl din afara căsătoriei (în stabilirea paternității din afara căsătoriei) _____	807
5. Acțiunile privind filiația față de tatăl din căsătorie _____	808
5.1. Considerații introductive _____	808
5.2. Trăsături specifice ale acțiunii în tăgada paternității, în funcție de titularul ei _____	809
FIȘA NR. 34. OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE _____	812
I. NOȚIUNE ȘI CARACTERE JURIDICE _____	812
II. PERSOANELE ÎNTRE CARE EXISTĂ OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE ȘI ORDINEA ÎN CARE ACEASTA SE DATOREAZĂ _____	813
1. Persoanele între care există obligația de întreținere _____	813
2. Ordinea în care se datorează obligația de întreținere _____	814
3. Particularități ale obligației de întreținere _____	814
III. CONDIȚIILE OBLIGAȚIEI DE ÎNTREȚINERE _____	815
IV. STABILIREA ȘI EXECUTAREA OBLIGAȚIEI DE ÎNTREȚINERE _____	816
V. ASPECTE PARTICULARE _____	817
FIȘA NR. 35. AUTORITATEA PĂRINTEASCĂ _____	818
I. NOȚIUNE. DURATA ȘI EXERCITAREA AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI _____	818
II. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE PĂRINTEȘTI _____	819
III. MODUL DE EXERCITARE A AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI _____	822
1. Modul de exercitare a autorității părintești _____	822
2. Exercițarea autorității părintești în caz de divorț sau în cazul copilului din afara căsătoriei, a cărui filiație a fost stabilită față de părinți _____	823
IV. DECĂDEREA DIN EXERCIȚIUL DREPTURILOR PĂRINTEȘTI _____	824